

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. An in Canonizatione Sanctorum Papa possit errare? Ex part. 11. tr.
addit. 2. res. etiam 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

errore facti, quamvis non errore iuris, aut fidei, quo proinde pertinet rescriptum Innocentij *cap. à nobis 2. tit. de sent. excommunicationis*: Iudicium Dei veritati, quæ non fallit nec fallitur, innititur, iudicium autem Ecclesiæ nonnunquam opinionem sequitur, quam & fallere sæpè contingit & falli, propter quod contingit interdum, ut qui ligatus, & qui liber est apud Deum; Ecclesiastica sit sententia innodatus, similiterque rescriptum Alexandri III. *cap. Si quando, tit. de rescriptis*, ubi Pontifex dicens: Si quando aliqua tuæ fraternitati dirigimus, quæ animum tuum exasperare videntur, turbari non debes; Ita subijcit qualitatem negotij, pro quo scribitur, diligenter considerans, aut mandatum nostrum reverentur adhibeas, aut per litteras tuas quare adimplere non possis rationabilem causam præendas, quia patienter sustinimus; si non feceris, quoddam prava nobis fuerat insinuatione suggestum.

9. At in his, quæ sunt per se bona, vel per se mala, vel quæ concernunt mores ad salutem necessarios, nequaquam errare potest Pontifex, illa ut Pontifex præscribendo alicui Ecclesiæ, vel Congregationi, quia talis error est perniciosus, & præiudicaret fidei. Et de his salva fide, non est dubitandum.

10. Verùm non desinam etiam hic adnotare, quod adhuc Melchior Canus *lib. 5. cap. 5. §. 6. Sed an sit hereticum*, non audeat hæresis notam inurere asserentibus, posse errare Ecclesiam in aliquamala consuetudine circa rem, quæ non sit ad salutem necessaria quia non propterea erraret in fide.

11. Sed adversus illum meritò insurgit Iacobus Granadus in *2. 2. D. Thoma contro. 1. tract. 7. disputat. 2. sect. 2. num. 11.* & ad omnium supradictorum confirmationem, dico, quod in determinationibus Pontificum duo considerari possunt.

12. Primum ipsam substantiam, seu materiam præcepti secundum se, ut nempe illicitum non sit, quod præcipitur, neque ad salutem necessarium, quod prohibetur. Et in hac re ex omnium Catholicorum sententia errare non magis potest Pontifex, quam si eam formaliter definiret. Tenetur enim non minus tota Ecclesia talibus præceptis se conformare saltem cum de iniquitate præcepti aperte non constat; quam si aliquid propriè definiret.

13. Secundò considerari possunt in eiusmodi præceptis circumstantiæ non rei præceptæ, sed ipsius præcepti, videlicet tempus, modus, quo præceptum fertur, &c. Et in his indefinitè loquendo communiter omnes fatentur, Pontificem aliquando per imprudenciam errare posse, non commodo videlicet tempore, & modo rem alioqui per se bonam præcipiendo, aut nimis multis legibus, & excommunicationibus, ac censuris Ecclesiam onerando, ut in specie notavit etiam Bañez *hic q. 1. art. 10. dub. 8. post conclus.* quemquam in particulari, & ubi res dubia est, non est ovium pastorem iudicare, sed simpliciter obtemperare. De qua re plura Castro *lib. 5. de iust. hereticorum punir. c. 6.* & Bellarm. *lib. 4. de Pont. cap. 5.*

RESOL. XV.

An in Canonizatione Sanctorum Papa possit errare: Ex part. 11. tract. addit. 2. Ref. etiam 15.

§. 1. Videtur affirmatiuè respondendum: Primum, quia quicumque innititur medio fallibili, potest errare: sed Pontifex in canonizatione Sanctorum innititur medio fallibili, ut potè testimoniis hominum: Ergo in illa potest errare.

2. Confirmatur quia Ecclesia non proponit novum articulum fidelibus credendum, qui Apostolis, canonicisque scripturis propositus non sit; sed nullibi est propositum, Augustinum, Franciscum, Dominicum, Ignatium in Cælis esse: Ergo cum Ecclesia id ipsum proponit, non proponit tanquam fidei articulum, sed tanquam veritatem omninò certam moraliter, & cui fides humana meritò adhiberi debeat.

3. Probatur secundò, quia ex Augustino dicitur, multa corpora honorantur in terris, quorum animæ torquentur in gehenna: & conformiter *cap. Audimus, de reliquiis, & vener. Sancti*. Pontifex dicit quemdam in ebrietate occisum pro Sancto coli. Et in *Martyrol. Vsuardi. 21. Junij* cum Sanctis numeratur Eusebius Cæsariensis; quem tamen constat fuisse Arianum, & quem S. Hieronymus *l. 2. adversus Rufin. c. 4.* vocat Arianorum Principem.

4. Verùm omninò tenendum est, Papam non posse errare in canonizatione Sanctorum: Probatur, nam si posset Pontifex in hoc errare, posset tota Ecclesia errare; nam tota Ecclesia tenetur obedire Pontifici in huiusmodi decreto servando; igitur si posset in hoc Pontifex errare, tota Ecclesia errare posset. Hoc autem est contra illam promissionem à Christo Ecclesiæ factam *Ioannis 16.* Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.

5. Confirmantur supradicta, quia quando Pontifex aliquem Sanctum Canonizat, interdum sic loquitur, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, ac nostra, Catharinam Senensem in cælestem Ierusalem fuisse receptam; & æternæ gloriæ corona donatam, de fratrum nostrorum consilio declaramus, eamque tanquam sanctam publicè, privatèque colendam esse decernimus, & definimus, ut Pius II. in *Bull. Canon. S. Catharina Senens.* interdum sic: Auctoritate, &c. decernimus, & definimus bonæ memoriæ Franciscum de Paula eiusdem Ord. Minorum institutorem in cælesti Ierusalem inter Beatorum choros iam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuisse, &c. ut Leo X. in *Bull. 38.* Aliàs hoc modo, decernimus, ac definimus bonæ memoriæ Hiacyinthum Polonium Ord. Fratrum Prædicatorum sanctum esse, ut Clemens VIII. in *Bull. 27.* aut sic Beatam Franciscam Romanam, &c. sanctam esse definimus ut Paulus V. in *Bull. 45. aliàs 28.* quo modo idem Pontifex in *Bull. 67. aliàs 43.* de Carolo Borromæo, loquitur, Sanctum esse definimus. Non videtur autem, quod Summi Pontifices talibus formulis absolutam definitionem in re totam Ecclesiam concernente continentibus vterentur, nisi existimarent, se omninò certos esse, ac per consequens nullum subesse erroris periculum.

6. Deindè probatur ab inconuenienti, quia si esset falsum iudicium Papæ in canonizandis Sanctis, fraudarentur ipsi canonizati à fructu suffragiorum, & sacrificiorum Ecclesiæ; nam ut ait Augustinus *de verbis Apostoli*: & refertur *cap. Cum Martha, §. 3. de celebrat. Missarum*, iniuriam facit Martyri, qui orat pro martyre, quia eodem modo iniuriam facit Sancto canonizato, qui orat pro illo. Similiter fraudarentur fideles, qui invocant Sanctos canonizatos, quod si animæ illorum essent in inferno, perterent maledictionem pro benedictione.

7. Et tandem non licet dubitare, quod Sanctus canonizatus sit inuocandus, & honorandus à fidelibus; ergo neque licet dubitare, quod eius anima sit beata, consequentia patet, quia si publicè inuocatur, & honoratur Sanctus, eius anima beata est; neque enim animæ damnatorum honorantur. Antecedens verò probatur primò ex Augustino *epistola 118.*

In solemnitate, inquit, insanix est dubitare de eo, quod facit Ecclesia. Sed Ecclesia inuocat, & honorat Sanctum canonizatum, ergo, &c. Bernardus epist. 174. ad *Canonicos Lugdunenses*, loquens de *festiuitate Sanctorum*, ait: Ego quod accepi ab Ecclesia, id teneo. Denique ratione probatur. Romanus Pontifex pastor vniuersalis Ecclesie præcipit inuocare, & honorare Sanctum canonizatum: Ergo non licet dubitare, quod sit honorandus, & inuocandus.

RESOL. XVI.

Respondetur ad argumenta contraria? Ex tract. addit. 2. Ref. etiam 16.

§. 1. **A**D argumenta verò in principio superioris resolutionis adducta, ad primum respondeo, illud bene concludere de homine priuato, priuatam solum, naturalemque notitiam habente. Ita namque illud Apostoli accipiendum est: Quis hominum scit, quæ sunt hominis; nisi spiritus hominis, qui in ipso est? Verum sicut in ea sententia non excluditur Deus: dicitur enim, quis hominum scit: Ita nec amici eius excludi debent, quibus ipse secreta sua reuelat, quando, & quibus vult: Iuxta quod eodem capite 2. ad *Corinth.* ait Apostolus: Nobis autem reuelauit Deus per Spiritum suum. Quoniam ergo Pontifex in canonizatione Sanctorum non procedit secundum solum naturalem notitiam, sed attendit diuina testimonia, quæ sunt, vita sancta, mores, & miracula per eorum merita, vel inuocationem facta, ac insuper particulariter à Spiritu S. dirigitur; vnde B. Thomas *quodlib. 9. artic. 16.* respondet, quod Pōtēfex potest certificari de statu alicuius per inquisitionem vitæ, & attestationem miraculorum, & præcipue per instinctum Spiritus sancti, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei; Ideo Pontifex non potest in isto errare.

2. Itaque argumentum procedit, si Pontifex non præseruaretur ab errore: Diuina autem Prouidentia præseruat Pontificem, ne in Sanctorum canonizatione per infallibile testimonium hominum fallatur. Et quamuis fieri possit, vt non omnia, quæ de vita alicuius narrantur, vera sint, aut certa; vnde & contingit correctionem in historiis fieri, certum tamen est ea vera esse, quæ ad canonizationem sufficiunt: Ideoque ipsa canonizatio vera est, ac certa.

3. Vnde dicendum est, asserentem Pontificem in canonizatione Sanctorum posse errare, non esse tanquam hæreticum absolutè damnandum: quia non affirmat aliquid, quod contrarium sit his, quæ Ecclesia recipit tanquam de fide certa absque vlla controuersa Doctorum. Videmus namque Canum, Bañez, & alios in principio relatos sentire de fide non esse, Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum sine vlla controuersa. Quocirca ea maiori probabilitate, & certitudine, quam existimamus de fide esse Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse, ea affirmandum est, hæreticum esse qui negaret.

4. Et quidem credendum est, Pontificem in canonizatione Sanctorum vti testimonio humano, non vt motiuo credendi, sed vt conditione explicante testimonium diuinum in sacris Scripturis vniuersaliter reuelatum de omnibus, qui in gratia Dei moriuntur. Adde huiusmodi testimonium esse publicum, cui ex speciali prouidentia Deus assistere tenetur, ne si illud falsum sit, tota Ecclesia errare possit. Confirmatur, nam etiam in hac, vel illa scriptura canonica propo-

nenda, in hac, vel illa traditione Apostolica declaranda, vtitur Pontifex, vt conditione explicante, publico testimonio humano Ecclesie.

5. Ad secundum argumentum, non obest quod ex Augustino solet obiici: Multa corpora honorantur in terris, quorum animæ torquentur in infernis; Etenim Bellarminus dicit se in Augustino non potuisse talia verba inuenire, habent præterea facilem explicationem, vel vt de corporibus, quæ fortè per errorem sunt supposita loco corporum veri Sancti, vel de corporibus Principum & Magnatum aliquorum, quæ splendidissimis sepulchris habentur in veneratione, & tamen multorum ex illis animæ sunt in Inferno: vel fortè de eis, quæ apud multos habent nomen sanctitatis: Hussium enim Hussitæ colunt, vt Martyrem, Lutherum sui venerantur vt Sanctum, &c. vel certè inter Catholicos aliqui in hoc, aut illo priuato loco censentur Sancti, qui reuera non fuere, sed peccatores; ad quorum canonizationem nunquam Deus Papam permittet accedere.

6. Itaque negandum eam sententiam in Augustino reperiri. Quamquam non negemus impios posse sepulchris honorari, aut aliquos posse, particulariter ab aliquibus tanquam Sanctos coli, qui Sancti non sunt, sicut contigit erga illum, de quo loquebatur Pontifex in cap. *Audiuimus*, qui sine Rom. Pontificis consensu colebatur; neque negamus, quin tales possint in Martyrologium intrudi; sicut intrusus fuit Eusebius Cæsariensis pro Eusebio Samosateno, vt docet Baronius ad 21. *Iunij*, quomodo, & quemdam Marcum Arethosium Arianum in *Græcorum Menol.* fuisse intrusum idem ostendit 29. *Maij*. Sed negamus aliquem eiusmodi posse toti Ecclesie Sanctum proponi, & canonizari ab eo, cuius est, Sanctos canonizare, id est à Romano Pontifice.

RESOL. XVII.

An Papa possit errare in Beatificatione Sanctorum? Ex part. 11. tract. addit. 2. Ref. etiam 17.

§. 1. **S**UPpono, quod differt canonizatio à beatificatione, quod canonizatio est per modum definitionis, & vltimæ sententiæ à Pontifice lata de sanctitate, & gloria canonizati toti Ecclesie propositi. Beatificatio verò est indulgentia, seu concessio Pontificis facta alicui Prouinciæ, vel Religioni, vt possit aliquis defunctus Beatus appellari, eique cultus aliquis exhiberi, quæ beatificatio solet esse via ad canonizationem. Colligitur hoc discrimen ex forma ipsa, qua Pontifices vtuntur in Bullis canonizationis & beatificationis. Nam in Bullis canonizationis vtuntur verbis: Definimus, decernimus, mandamus, vt apparet in Bulla Sancti Francisci de Paula, quæ à Surio refertur in *eius vita*; & in Bulla Sancte Theresie edita à Gregor. XV. Theresiam inquit, virginem de Abula, de cuius vitæ sanctitate, fidei sinceritate, & miraculorum excellentia planè constabat, & constat, ac sanctam esse definimus, decernimus, & adscribimus, illamque vniuersos Christi fideles tanquam veram sanctam honorare, & venerari mandauimus, & mandamus, statuentes, vt ab vniuersali Ecclesia in eius honorem Ecclesie, & altaria, in quibus sacrificia Deo offerantur, ædificari, & consecrari, & singulis annis die 5. Octobris, quo ad Cælestem gloriam translata est, eius officium, vt de sancta Virgine ad præscriptum Romani Breuiarij celebrari possit.

2. In Bulla verò beatificationis vti solent verbis: Concedimus, indulgemus, &c. vt constat ex

Bulla